

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Invocatione, adoratione, imaginibus, reliquijs & cultu sanctorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

In purgatorio diutius torquentur alijs, qui ad uenialia magis fuerunt immerſi.

Qui ſunt in purgatorio non poſſunt peccare uenialiter, quia non habent fomitem ex quo cauſatur.

Exiſtens in purgatorio eſt uiator ſecundum quid, in quantum retardatur à beatitudine, nō autem ſimpliciter.

Qui ſunt in purgatorio ſciunt ſe eſſe liberandos, alioqui non peterent ſuffragia.

Conſuetudo ſuffragiorum eccleſiæ pro mortuis incepit ab Apoſtolis.

Suffragia proſunt mortuis, ſicut & uiuis.

Inter ſuffragia pro mortuis, principale eſt euchariftia, ſecundum eleemoſynę, tertium ratio, quartum cætera bona.

Suffragia eccleſiæ ualēt ad tria, ad augmentum gratiæ, cuſtōdiam uirtutum, & ad deſenſionem ab hoſte.

Mortuus patitur detrimentum, ſi tardetur exequutio eleemoſynarum, quas prius mandauit fieri, nō quidem quo ad meritum, ſed quo ad effectum remedij.

DE INVOCATIONE, ^{181. 5.} adoratione, imaginibus, reliquijs & cultu ſanctorum. ^{Imaginibus adoratione 182.}

Chriſtus præcipuus apud patrem interceſ-

DOCTRINA SCHOLASTICA

Sor est, sancti minus principaliter sunt intercessores.

Inuocatio & adoratio rectè tribuuntur sanctis, ut cultus.

Meritis sanctorum nos adiuuari piè credendum est.

Imagines sanctorum in summo honore habendæ sunt.

1. Impietatis est dicere, Mariam nullam habere apud Christum prerogatiuam in causa salutis.

2. Maria nunquam errauit, nec errare potuit.

3. Maria concepta est sine peccato originali.

4. Maria est aduocata nostra, sicut & reliqui sancti sunt nostri aduocati.

Hæretici sunt, qui improbant cantica de sanctis, ueluti: Salue regina, Regina cœli &c.

Oratio Mariæ, & aliorum sanctorum uita defunctorum, longè excellit orationē uiuentium.

Sancti etiam propter temporalia colendi sunt.

Etsi per Christum habeamus accessum ad patrem, ideo tamen non cadit fiducia sanctorum.

Discursus hominum ad ecclesias sanctorum, Deus facit.

~~Sancti magis honorandi sunt, propter eorum uitam, quam doctrinam.~~

Ree

DE INVOCAT. SANC. 180

Reliquæ sanctorum in summo pretio habenda sunt, nec condendæ in terram.

Miracula sanctorum probant, sanctos invocandos esse.

Sancti orant pro ecclesia; ergo sunt invocandi quoque.

~~Recte tribuitur sanctis in hoc pars divinitatis quedam, quia cernunt tacitas cogitationes mentium in nobis. sc. h. sup.~~

Quæstio est apud scholasticos, de matutina & vespertina cognitione, utrum mane an vespere audiant sancti.

~~Non solum invocare licet sanctos, sed & eorum merita applicare pro alijs.~~

Sancti non solum sunt deprecatores, sed etiam propiciatores.

Est aliquo modo distinguendum de mediatoribus intercessionis, & mediatoribus redemptionis.

Sancti planè sunt mediatores redemptionis, etiam mediatores intercessionis.

~~Christus durior est, sancti placabiliores: ergo hi primum quærendi sunt.~~

Fidendum est meritis sanctorum, propter quæ reputamur iusti.

~~Merita sanctorum in indulgentijs applicantur pro alijs.~~

Ordo institutus à deo est, ad auxilia sanctorum cōfugere, ut eorum meritis & votis saluemur, Gabriel,

DOCTRINA SCHOLAST.

Sana forma est in articulo mortis sic loqui & Mater gratiæ, nos ab hoste protegere.

Christus iudex & ultor est, quare opus habemus sanctis intercessoribus.

Maria nostra aduocata, interpellatrix, mediatrix &c.

Singulis sanctis certæ procuraciones commissæ sunt, ut: Anna diuitias largitur, Sebastianus arcet pestilentiam, Valentinus medetur morbo comitiali, Georgius tuetur equites &c.

Imagines sanctorum colendæ sunt, quia in eis suis quædam.

Licitum & piuum est, sanctorum reliquias & imagines uenerari.

57. 56. b. Luris diuini est canonizare sanctos.

124. b. 125. a. Opus poenale sanctorum potest considerari duobus modis. Vno modo, ut est meritorium, & sic non transgreditur personam, nisi solum meritum Christi, qui sibi plus meruit & alijs, quam accepturus sit in seipso. Secundo modo pro ut est satisfactorium, & sic multi plus satis fecerunt, quam debuerunt, iuxta secundum sensum dixit Apostolus, ad Coll. 1. Adimpleo ea, quæ desunt passioni Christi, & totius ecclesiæ, & iterum: omnia facio propter electos, ut & ipsi salutem consequantur, hinc Iob quoque clamabat: Vtinam appenderentur peccata mea, quibus iram merui, & calamitas quam patior

In statera, quasi arena maris, hæc grauior appa-
retet. Iob igitur satisfecit pro peccatis ultra cõ-
dignum, & opera sua in quantum satisfacto-
ria excedebant pœnam, peccatis suis debitam.

Opera sanctorum meriti dono pariter ui-
gent & satisfactionis. Quod autem sint meri-
toria, certum est ex 5. cap. Mat. Beati estis, cum
maledixerint uobis homines &c. gaudete & ex-
ultate. Ecce enim, merces uestra copiosa est in
cœlis.

Satisfactio sanctorum superabundat, ita
quod illorum superabundantia merita alijs per
indulgentias applicentur. Iob. 6. Vtinam ap-
penderentur peccata mea &c.

Satisfactio superabundans prodest egenti-
bus ex intentione sanctorum operantium. Se-
cundo Mach. 12. Sancta ergo & salubris est co-
gitatio pro defunctis, exoptare, ut à peccatis
soluantur. Ad Col. 1. Ego Paulus minister, qui
nunc gaudeo in passionibus pro uobis, & adim-
pleo ea, quæ defunt passionibus Christi in car-
ne mea, pro corpore eius, quod est Ecclesia. Po-
steriore ad Tim. 2. Omnia sustineo propter ele-
ctos, ut & ipsi salutem consequantur.

Opera sanctorum ecclesiæ uocantur thesau-
rus cœlestis. Matth. 5. Thesaurizate uobis the-
sauros in cœlo &c. Ad Col. Passiones adhuc de-
sunt.

Peritoria meritorum Ecclesiæ nondum est

DOCTRINA SCHOLAST.

plena, nec adimplebitur, nisi cum seculum finitum fuerit. Peritoria autem uas est uel domus, ubi pariter multa inferuntur.

13 Reliquiæ sanctorū, uel pulueres, in quos re-
ducta sunt corpora, adorari possunt habitu-
ne specialis cōiunctionis, uel unionis. Itē, crux
Christi, flagella, clauī &c. adoratiōis cultu pro-
sequi, secundum prædictum modum licet.

Vestes, aut aliæ res in sanctorum usum per
corporum aut mēbrorum attractum uenientes
iuxta prædictum modum adorare licet.

14 Imaginum introductio nō fuit absq; ratio-
nabili causa. Propter triplīcem, n. causam intro-
ductæ fuerunt, uidelicet propter simpliciū ru-
ditatem, propter adfectuum tarditatem, pro-
pter memoriæ labilitatem.

1 Præcipua ratio est, cur humana religio admie-
tit sacras uenerandasq; sanctorum imagines, ut
2 simplicioribus esset memoriale perpetuum, &
deuotionem sapientium excitarent.

1 A uisibilibus imaginibus discimus transire
2 mente ad inuisibilia: a corporalibus ad spiritu-
alia: ille namq; est finis imaginum.

1 Simylachrorum cultus introductus est, tum
2 ad incolumitatis nostræ memoriam excitan-
dam, tum ad hebetiorū hominū ingenia admo-
nenda, quandoquidē uehementius in hominū
mentes influit aspectu, quam auditu.

Cultus imaginum à Christo introductus pu-
122

cur, qui Abagaro regi effigiem suam in linteo pictam misit, Eusebio teste. Quod quidem genus cultus postea est senatusconsulto confirmatum, promulgatumque, ut diuorum imagines in delubris pingerentur. Ex quo facile intelligi potest, sanctorum simulachra esse colenda &c.

Quod si sanctorum imagines colendæ dicuntur, nemini dubium esse potest, quin sospitatorum Christi crux augustius sanctiusque coli debeat.

Imagines rerum adorandarum, eadem specie adorationis adorandæ sunt, qua res representatæ, tam capiendo species illas propriè, quam *latria* communiter & analogicè, ut imago Christi, uel beatæ uirginis, ut representet mihi Christum crucifixum, adoranda est latria largè accepta, scilicet cum formo actum, quo credo Christum & Deum & hominem per istiusmodi imaginem representatum esse, & crucifixum, & diligo eum talem. Illi actus sunt latria, propriè dicta. Suo modo dicendum est de imagine uirginis gloriose, quæ hyperdulia adoratur, & ceterorum sanctorum, qui dulia uenerantur. *Hyperdulia. Dulia.*

De reliquijs sanctorum, uestimentis, & rebus, quibus ad Dei honorem usi sunt, per ea merendo, adorandæ sunt dulia, uel hyperdulia, quod nihil est aliud, quam recognitio eorum ut partium, uel coniunctarum sanctis.

Anima.

DOCTRINA SCHOLAST.

Animabus sanctorum debetur eadem adoratio, quæ sanctis, nam propter animas sanctas, totum compositum est sanctum.

Reliquiæ sanctorum sunt uenerandæ, tanquæ ea, quæ fuerunt partes corporum sanctorum, saltem secundum materiam earum: partes autem solum adoratione adorandæ sunt cum toto. Cum ergo sancti dulia adorandi sunt, simili adoratione duliæ eorum reliquiæ sunt adorandæ: simili dixi, sed non eadem adoratione, quia adoratio duliæ analogicè attribuitur sanctis & partibus, quæ non sunt creaturæ rationales, id est, partibus materialibus propter animam rationalem, cui debetur dulia propriè dicta, siue sit actu pars, siue fuerit pars. Cæteris partibus puta corpori uel parti eius debetur dulia analogicè, siue sit actu pars sancti, siue aliquando fuerit pars eius.

Reliquiæ sanctorum sunt uenerabiliter honorandæ. Nam per contactum illarum, multa dominus beneficia contulit ad earum dignitatem declarandam.

Suo modo dicendum est de cæteris, ut armis triumphalibus, uestib. sepulchris, & alijs olim ad usum sanctorum pertinētibus. Generaliter autem omnia coniuncta adorandis eadem specie adorationis analogicè adoranda sunt, quibus ea, ad quæ coniuncta fuerunt, adorantur propriè: si latria, latria: si hyperdulia, hyperdulia.

lia: si dulia, dulia & cæter.

Matri Christi debetur adoratio propria, quia ipsa rationis capax est. Vnde cum diuam uirginem adoramus, eius beneuolentiam captamus & desideramus: cum uerò crucem Christi adoramus, non intendimus placere cruci, sed cruci fixo.

De adoratione crucis, & sanguinis Christi, uide locum de Christo.

Credendum est, Mariam glorioso corpore in cælum esse assumptam.

Duplex est confirmatio: altera uia, altera patria. Confirmationis uia confirmata fuit uirgo gloriosa, ita quòd mereri potuerit, & nullo modo assistere gratia diuina, id est, gratuita dei uoluntate eam peccare prohibente.

Item S. Ioannes fuit confirmatus in uia, & habuit impossibilitatem peccandi.

Beata uirgo in conceptione filij, licet nõ ar-
te habuit impossibilitatem peccandi, nec unquam infecta fuit aliquo peccato, nec originali.

Tempore passionis Christi tota Ecclesia & fides Ecclesie Christiane in Maria matre Christi remanserat.

Sanctus quilibet habet aliquam præeminentiam secundum spiritualem usum alicuius uirtutis.

Sancti quadruplicem prærogatiuam consequuntur à Deo, scilicet, quia sunt electi per præ-
desti-

DOCTRINA SCHOLAST.

2. destinationem, formati per gratie infusionem,
3. 4. recti per dilectionem, & serui per operationis
debitum.

20. Tria praepraeat Deus sanctis, locum aeternae
quietis, regnum aeternae dignitatis, & mensam
aeternae consolationis, idque ex merito aliqua ex
parte.

11. Seruimus sanctis, non quasi obnoxii eis, sed
1. 2. 3. uirtute reuerentiae, quia sunt nostri doctores
4. per doctrinam uel administrationem, uel inter
cessionem & exemplum.

1. Maria a nullo unquam concupisci potuit, si
cet fuerit corpore pulchra.

2. Maria fuit sanctificata in utero, antequam
nasceretur.

3. Maria fuit bis sanctificata, semel in utero ma
tris, secundo quando concepit Christum. In
prima fomes fuit ligatus, in secunda totaliter
ablatus.

4. Maior sanctificatio fuit in Maria, quam in
Ioanne.

5. Maria est perfecte beata secundum corpus,
quia una cum glorioso corpore fuit assumpta
in coelum.

6. Maria meruit portare Christum, hoc est, me
ruit gradum puritatis & sanctitatis, quo con-
grue esset mater Dei.

7. Maria non sedet ad dexteram Dei, sed ad-
stat tamen.

Ma

8 Maria habuit perfectissime aureolam uirginitatis.

9 Maria est super omnes choros angelorum. 10 Puritas hæc fuit beatæ uirginis, quod à peccato originali & actuali fuit immunis.

Reliquiæ sanctorum uel diuina uerba, licite portantur suspenſa ad collum, si portentur ex fiducia Dei & sanctorum, quoniam sunt reliquie

102. a.
103. b.

DE CONIUGIO SACERDOTUM, & COELIBATU.

Coniugium sacerdotum suspensione officij puniri debet.

Dicere matrimonium omni statui, etiam sacerdotali esse præceptum, ad uitandum fornicationem, est doctrina Asmodei.

Coniugia sacerdotum seruiunt ad ignominiam & infamiam status sacerdotalis, & Romani imperij.

Nullum extrat præceptum scripturæ, quod præcipit sacerdotibus uxores ducere.

Matrimonia sacerdotum illicita sunt, & contracta solui debent.

Ideo sacerdotes non debent contrahere matrimonium, quia coelibatus mundities est,

Coelibatus meretur remissionem peccatorum, & reconciliationem.

In